

Jensen i Egebjerg ved Vinderup. Hans Tilbud blev ikke antaget, men Arbejdet blev givet i Entreprisen til en anden, som for øvrigt ogsaa havde deltaget i Licitationen. I Begyndelsen af April Maaned i Aar henvendte denne Mand sig saa sammen med Amtsvejinspektøren til Jacob Jensen og meddelte, at det nødvendige Vejmateriale vilde blive taget paa hans Mark uden Betaling for Materialet, og ved senere Henvendelse til Ringkøbing Amt blev der afgivet Erklæring om, at dette Forhold vilde blive haandhævet i Henhold til § 16 i Forordningen af 13. December 1793. Nu ved jeg selvfølgelig meget godt, at Forordningen af 1793 endnu er gældende og giver Hjemmel for Amtet til uden nogen Ekspropriationsforretning at tilegne sig Grus, Sand, Sten og Jørd til Vejmateriale uden Erstatning for selve Materialet, hvorimod der efter Forordningen maa ydes Erstatning for den Skade, der ved Tilegnelsen af Materialet tilføjes Ejendommen; men jeg vil dog gerne bede den højtærede Inderigsminister lægge Mærke til, under hvilke Omstændigheder og paa hvilken Maade man her benyttede denne gamle Forordning fra Frederik den Sjettes Tid. En fattig Husmand, der ejer 8 Tdr. Land Jord, har paa sin Ejendom en Grusgrav, som i adskillige Aar har givet ham en haardt tiltrængt Ekstraindtægt ved Salg af Grus. Denne Mand kan i Kraft af dette Grusleje give et lavt Tilbud ved en Vejlicitation. Til Trods for, at han er den lavest bydende, antages hans Tilbud ikke, en anden, som har konkurreret ved Licitationen, faar Entreprisen og kan nu med Vejinspektøren ved sin Side komme og tilegne sig Husmandens Grus og derpaa i Sommerens Løb bortkøre 600—700 Læs Grus, Sten og Sand uden en eneste Øres Betaling for Materialet. Og jeg beder bemærket, at det er ikke saaledes, at dette er det eneste Grusleje paa denne Egn, tværtimod; men denne ene Mand slaar man ned paa, hans 8 Tdr. Land skal holde for, fra ham alene skal de Værdier tages, som hidtil har været Grundlaget for en Del af hans Næring og har givet ham en sparsom Indtægt.

Jeg føler mig overbevist om, at det er en i Nutiden enestaaende Maade, hvorpaa Forordningen af 1793 her er praktiseret. Jeg ved, at der i adskillige andre Amter overhovedet ikke mere er Tale om at tilegne sig Vejmateriale paa denne Maade, man køber det ganske simpelt, og Forholdet i andre Amter er det, at man søger Forstaaelse om en rimelig Betaling forinden

Tilegnelsen. Jeg kan tænke mig, at de høje Herrer i Ringkøbing Amt, som staar bagved en saadan Fremgangsmaade, i Almindelighed er overordentlig stærke Værnere af Ejendomsretten, men jeg vil sige, at efter det, der foreligger for mig i denne Sag, er der her sket en brutal Krænkelser af Retsfølelsen, selv om det ogsaa skulde vise sig, at Forordningens Bogstav lige akkurat kan slaa til til at give den juridiske Baggrund for et helt Amts økonomiske Mishandling af en fattig Mand.

Derfor vil jeg gerne i den Anledning rette et dobbelt Spørgsmaal til den højtærede Inderigsminister, idet jeg mener, at noget saadant ikke kan være rigtigt og ikke maa ske. Jeg vil gerne spørge, om Ministeren vil være villig til at undersøge denne Sag, undersøge, om den Fremgangsmaade, der er anvendt, har været korrekt, og undersøge de nærmere Omstændigheder i Forbindelse dermed. Jeg skal saaledes nævne, at i Licitationsbetingelserne fandtes intet om, at Amtet gav Entreprenøren Ret til at erhverve Materialet gratis. Jeg mener ogsaa, at det maa klarlægges, om dette Forhold, forinden Entreprisen blev overgivet til den nuværende Entreprenør, var bragt paa det rene. Jeg gør endvidere opmærksom paa, at Forordningen af 1793 siger, at der maa ikke medtages mere end den højest nødvendige Grund og vedkommendes Marker maa skaanes saa meget som muligt. Dette er ikke sket, Entreprenøren er ikke gaaet til Bunds i Gruslejet. Men jeg vil tillige spørge Ministeren, om han ikke vil drage Omsorg for, at der fra Ministeriets Side gives Amterne en Rettesnor for Anvendelsen af Forordningen af 1793, saaledes at denne Bestemmelse ikke benyttes vilkaarligt, saa at Byrder uden nogen Nødvendighed lægges over paa den enkelte og ofte over paa de vanskeligst stillede. Jeg vil endnu have Lov til at henstille til Ministeren, om han ikke finder sig foranlediget til at tage hele den Ordning, der grunder sig paa denne 130 Aar gamle Forordning, op til Revision med det Formaal at søge den erstattet med tidsvarende Ekspropriationsregler, der selvfølgelig maa afpasses efter de særlige Forhold, der gør sig gældende paa det Omraade, her er Tale om.

Dernæst har jeg et Spørgsmaal at rette til den højtærede Forsvarsminister, nemlig om han ikke vil være villig til at tage Spørgsmaalet om de for Limfjorden gældende Lods-takster op til snarlig Revision. For de Egne, der har Mulighed for at nyde godt af Transporten gennem Limfjorden, er det harmeligt at se paa, hvordan, som det i alt Fald synes